

Akademik Çalışmalardaki 'Duruş' Üzerine...

Modern çağı, geriye doğru yaşananlar dikkate alındığında, İslâm dünyası ve Müslümanlar açısından, bir 'zemin kayması' veya 'duruş dönüşümü' çağı şeklinde nitelendirmek kanaatimizce yanlış olmasa gerektir. Batı'lı değerlerin tayin edici ve kurucu kabul edildiği son birkaç asır, sanıldığı gibi aksine sadece bilimsel, teknolojik ve fen alanında değil, hayatın bütün alanlarında geçerli 'yeni' değerler dizisi taşıma vasfına sahipti. Başlangıçta nasıl ki, zahiri düzen ve sanayi devrimi İslâm dünyasının münevverlerinin aklını başından almışsa ve şayet bir 'farkındalık' dönemi yaşanacaksa, bu da yine geçmişte Batı'dakine benzer şekilde, bizde gerçekleşen bir sanayi devrimi sayesinde olacaktır.

Hassaten kültürel ve zihni/aklı ilimler alanında meydana gelen değişim ve zemin kayması, her ne kadar münevverlerce fark edilip, izlenebilir ise de, büyük halk kitlelerinin bunu fark edip bilinçlenmesi teknolojik dönüşüm kadar hızlı gerçekleşmemiş ya da kitleler değişimi fark ettiklerinde, değişim ve kayıp çoktan eskinin yerini almıştı. Esasen modern çağda 'olup-biten' zihni ve akli ilimlerde de 'göz önünde' gerçekleşmesine rağmen, münevver kesim tarafından seyredilmekle yetinilen bir tercihte bulunuldu.

İslâm dünyası bağlamında 'olup-biten' ve bizim 'mevzû, usûl ve terâküm' dönüşümüne nesne olmamız, bir başka ifade ile bilinçsiz 'duruş dönüşümü'nün malzemesi hâline gelmemiz de tam olarak sonuçlarını gördüğümüzde fark ettiğimiz bur durumu yansıtmaktadır. Sosyal bilimler alanındaki akademik üretime genel bir göz gezdirildiğinde, cevap aradığımız sorularımız ve önerdiğimiz çözümlerimizin 'mevzû, usûl ve terâküm' bağlamında kadim miras ile irtibatının olmadığı veya böyle bir irtibat kurma çabasının dahi gündemi işgal etmediği hemen fark edilecektir.

Geçmişten ödünç alınan sloganik yaklaşımlar, içi boşaltılmış ve zahiri/lafzi anlamına kadar daraltılmış ıstılahlar, Batılı değerler dizisine sos olarak kullanılma derekesine indirilmiş kadim unsurlar bu alanda geldiğimiz noktayı açık bir şekilde gözler önüne sermektedir. Usûl arayışı gayesiyle yazılmış pek çok akademik yayın veya kurulmuş müessese, varlığını ve teorik düzlemini, kadim

düşünce usullerini değersizleştirme üzerine temellendirmiştir. Esas itibariyle, 'arayış' adı altında yapılan 'duruş dönüştürme' çabalarından başka bir şey olmamıştır. Dinî alan dışındaki sahalarda dönüşüm sorgusuz-sualsiz, güle-oy-naya gerçekleşmiş, dinî alanda ise daha sancılı, ne var ki sonuç hâsıl edici bir tarzda meydana gelmiştir. Bugün özellikle dinî eğitim veren kurumlar da, uygulamadan/amelden ziyade usulsüz mâlumât merkezli bir eğitim yönmeti tercih edildiği için, alınan dinî eğitim, dindarlaşmayı sağlamaktan ziyade, istihdam odaklı bir mahiyet arz etmektedir.

Akademnin, yeni dönemdeki gündemi, 'kendi değerleri üzerinden' duruşunu gözden geçirme ve gelecek nesillere bunu intikâl ettirebilme olmalıdır. Böyle bir sorgulama sürecine girilmezse şayet, 'üretilmiş gündem' ve 'dönüştürülmüş duruş' ile medeniyet değerlerimizden tamamen kopmuş bir uydu toplum hâline gelmemiz kaçınılmazdır.

Hadis Tetkikleri Dergisi (HTD) olarak biz de değerlerimizin dayanakları üzerinden farkındalığımızı arttırmannın çabası içerisindeyiz. *HTD*'de yayımlanan yazılar, işaret edilen medeniyet tasavvurunun yeniden keşfine yönelik bir boşluğu dolduracak mahiyette olursa, bizler de bahtiyar oluruz ve bu tür akademik birikime plâtfom olmak için gereken adımları atmaktan geri durmayız.

Bu bağlamda, *Hadis Tetkikleri Dergisi'nin (HTD)* bu sayısında; ilk olarak kadınların sünnet edilmesine dair bir araştırmaya, ikinci olarak; İslâm toplumlarının Peygamber sevgisinin bir tezâhürü olan mevlid geleneğine dair detaylı bir çalışmaya, üçüncü olarak; zorluklara karşı gelmede Nebevî yöntem başlıklı Arapça bir araştırmaya, dördüncü olarak isabet ve yanılma bağlamında ictihad rivâyetlerine dair bir tetkike, son olarak da es-Sem'ânî'nin Ehl-i Re'y ve Ehl-i Kelâm'a karşı yaptığı Ashâbü'l-hadîs savunusuna dair bir çalışmaya yer verdik.

Ayrıca, *Hadis Tetkikleri Dergisi'nin* her sayısında olduğu gibi bu sayısında da bir tercüme makaleye, araştırma notlarına ve kitap tanıtımlarına sayfalarımızı tahsis ettik. Teşvik edici de olması bakımından; ilmî etkinlik haberlerini ilginize sunmanın yanında, İslâm dünyasının muhtelif yerlerinde yetişmiş muhaddislerden haberdâr olmak üzere, vefeyât bölümlerinde geçtiğimiz yıl vefat eden Hindistanlı büyük âlim Sa'îd Ahmed el-Pâlenpûrî'nin hayatını kısaca siz okuyucularımızın ilginize arz ettik.

Kesintisiz yayın hayatını sürdürmek süretiyle geride bıraktığımız on sekiz yılın ardından bu yılın ilk sayısı ile birlikte, daha heyecanlı ve daha bilinçli biçimde, pek çoğu *HTD* ekibinin elinde ve sayfalarında yetişmiş, genç araştırmacılarımızın sesi ve kalemi olmaya devam edeceğiz. Nice yeni sayılarımızla görüşmek dileğiyle...

Saygılarımızla...

İbrahim HATİBOĞLU